

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1407

Vragen van de leden **Lucas** en **Anne Mulder** (beiden VVD) aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *cao-belemmeringen van bbl-leerwerkplekken* (ingezonden 28 januari 2015).

Antwoord van Minister **Bussemaker** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 2 maart 2015).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Bouwleerlingen moeilijk aan de bak door Polen en Bulgaren»?¹

Antwoord 1

Ja, ik heb kennis genomen van het bericht.

Vraag 2

Deelt u de mening dat aanvullende bepalingen in cao's ten aanzien van het salaris of een baangarantie negatief kunnen uitpakken voor het aantal bbl-leerwerkplekken?²

Antwoord 2

Afhankelijk van de aard van de werkzaamheden kan een arbeidsovereenkomst voor bbl-ers noodzakelijk zijn (cf. Burgerlijk Wetboek). In het kader van goed werkgeverschap verwacht ik van leerbedrijven dan ook dat zij, indien nodig en gewenst, afspraken maken met bbl-ers over eventuele beloningen. Bestaande afspraken in verschillende cao's (o.a. metaal) zijn in het verleden gemaakt door de sociale partners om een goede beloning van de toekomstige vakmensen, die in opleiding zijn, te waarborgen. Daarbij zijn ook andere afspraken gemaakt, die de instroom van deskundig en vakbekwaam personeel moeten ondersteunen (o.a. leermeestertrainingen). De sociale partners hebben verschillende afspraken gemaakt, waarvan de minimale beloning van de leerling werknemers (bbl-ers) er één is. Ik ga ervan uit dat sociale partners bij het maken van deze afspraken zowel de belangen van huidige werknemers als de noodzaak van nieuwe instroom om aan de vervangings- en uitbreidingsvraag te kunnen voldoen meewegen.

¹ <http://www.dagroosendaal.nl/2013/07/bouwleerlingen-moeilijk-aan-de-bak-door-polen-en-bulgaren/>

² bbl: beroepsbegeleidende leerweg

Vraag 3

Wat bent u voornemens te doen om deze belemmeringen weg te nemen?

Antwoord 3

Zoals gezegd verwacht ik van leerbedrijven dat zij, indien nodig en gewenst, afspraken maken met bbl-ers over eventuele beloningen. Vanzelfsprekend wil ik de door de sociale partners gemaakte afspraken respecteren. Om het aanbod van leerwerkbanen te vergroten onderneem ik een aantal maatregelen. Zo maak ik flexibele leer-werktrajecten mogelijk. Het experiment beroepsopleiding gecombineerde leerwegen bol-bbl (Tweede Kamer, 31 524, vergaderjaar 2014–2015, nr. 233) kan het aantrekkelijker maken voor bedrijven om een bpv-plek aan te bieden. Met de subsidie praktijkleren bied ik een tegemoetkoming in de kosten die werkgevers maken voor het begeleiden van bbl-ers. Met de middelen uit de sectorplannen kunnen werkgevers in aanmerking komen voor een tegemoetkoming in de beloning van bbl-ers en het stage- en leerbanenoffensief is er ook op gericht te zorgen voor vol-doende (stages en) leerwerkbanen.

Vraag 4

Kunt u een overzicht geven van andere sectoren waarin aanvullende afspraken zijn gemaakt ten aanzien van het loon dat bbl-leerlingen krijgen bovenop het minimumloon?

Antwoord 4

Ik heb aan het Ministerie van SZW gevraagd om hiernaar extra onderzoek te doen. Daaruit blijkt dat in 55 cao's van de in totaal 100 onderzochte grootste bedrijfstak- en ondernemings-cao's, behorend tot de standaard steekproef van cao's die SZW hanteert bij cao-onderzoek³, een BBL-opleidingsbepaling voorkomt. In deze cao's zijn niet altijd loonbepalingen afgesproken. Vaak gaat het over afspraken ten aanzien van zaken als arbeidsduur, vakantie, lesdagen die al dan niet betaald worden, opleidingskosten, opleiding tijdens werktijd, het creëren van opleidingsplaatsen, en dergelijke. In 14 cao's zijn afspraken gemaakt over het loon van bbl-ers. Het percentage van 180% waarnaar wordt verwezen in het bericht⁴, geldt overigens alleen voor de oudste en meest vergevorderde bbl-ers in de bouwsector (jongere, beginnende deelnemers ontvangen een lager salaris). Verder zijn in sectoren als vervoer, landbouw en industrie afspraken gemaakt boven het wettelijk minimum (jeugd)loon (wml). Deze zijn gemaximeerd op 130% van het wml. De overige cao's met loonbepalingen houden het wml als bovengrens aan.

Vraag 5

Is het waar dat het aantal bbl-plekken in de afgelopen zes jaar met veertig procent is afgenomen van 164.758 naar ongeveer 100.000 plekken?⁵ Kunt u een overzicht geven in welke sectoren minder bbl-leerwerkplekken zijn? Kunt u deze sectoren vergelijken met uw antwoorden op vraag 4?

Antwoord 5

Inderdaad zie ik een daling van bijna 170.000 gerealiseerde bbl-plekken naar ongeveer 100.000 in schooljaar 2014–2015. Naast de bouw en infra, is de teruggang groot in transport & logistiek, beveiliging/veiligheid, zorg en welzijn. Zoals in mijn antwoord op vraag 2 aangegeven, hebben ook conjuncturele effecten en verminderde instroom vanuit het vmbo invloed op het aanbod van bbl-leerwerkplekken.

Vraag 6

Hoe verschillen in deze sectoren de baankansen van een gediplomeerde bol-leerling en een bbl-leerling?⁶ Is het waar dat in 2013 anderhalf jaar na afstuderen vijf procent van de bbl-studenten geen betaalde baan had, terwijl dit percentage voor de bol-studenten op zeventien procent lag? Deelt u de

³ hieronder vallen bij benadering in totaal 85% van de werknemers onder een cao

⁴ <http://www.dagroosendaal.nl/2013/07/bouwleerlingen-moeilijk-aan-de-bak-door-polen-en-bulgaren/>

⁵ Barometer SBB oktober 2014

⁶ bol: beroepsopleidende leerweg

mening dat bbl-routes goed opleiden voor een baan en dat we deze routes moeten bevorderen?

Antwoord 6

De in de vraag genoemde percentages komen overeen met de cijfers van het ROA⁷. Gemiddeld genomen is de werkloosheid van bol-gediplomeerden hoger dan voor bbl-gediplomeerden. De kracht van het Nederlandse beroepsonderwijs is het bestaan van beide leerwegen die als communicerende vaten werken. Beide leerwegen leiden op tot hetzelfde diploma om te kunnen starten als een beginnende beroepsbeoefenaar. Ik vind het goed dat deelnemers de mogelijkheid hebben om te kiezen voor een opleidingsroute die past bij hun specifieke wensen en mogelijkheden.

Vraag 7

Bent u van mening dat dit soort aanvullende cao-bepalingen onwenselijk zijn en belemmerend werken? Zo ja, wat bent u voornemens om hier aan te doen?

Antwoord 7

Zoals aangegeven in mijn reactie op vraag 2 en 3 is het aan de sociale partners om hier afspraken over te maken.

⁷ Schoolverlaters tussen onderwijs en arbeidsmarkt 2013. Researchcentrum Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA)